

Vendim nr. 22 datë 05.02.2024

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, i përbërë nga:

Holta Zaçaj, Kryetare

Marjana Semini, Anëtare

Marsida Xhaferllari, Anëtare

në datën 05.02.2024 mori në shqyrtim paraprak kërkesën nr. 7 (R) 2023 të Regjistrimit Themeltar, që i përket:

KËRKUES: RESMI KUKA, përfaqësuar nga avokat Luan Hasneziri, me prokurë.

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2022-287 (62), datë 21.02.2022 të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë dhe dërgimi i çështjes për rigjykim pranë këtij kolegji.

BAZA LIGJORE: Nenet 41, 42, 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); neni 6, paragrafi 1, i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (*KEDNJ*); neni 1 i Protokollit nr. 1 të *KEDNJ*-së; ligji nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese (*Kolegji*), pasi dëgjoji relatorin e çështjes Marsida Xhaferllari, shqyrtoi kërkesën, dokumentet shoqëruese, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

I

Rrethanat e çështjes

1. Këshilli i Ministrave, me vendimin nr. 152, datë 19.03.2014 “Për shpronësimin për interes publik të pronarëve të pasurive të paluajtshme që preken nga rehabilitimi dhe zgjerimi i varrezave publike Sharrë, faza IV, dhe Tufinë, faza III dhe IV, në Bashkinë e Tiranës” (VKM nr. 152/2014), bazuar në ligjin nr. 8561, datë 22.12.1999 “Për shpronësimin dhe marrjen në përdorim të përkohshëm të pasurisë pronë private për interes publik”, ka shpronësuar pasuritë e paluajtshme që prekeshin nga rehabilitimi dhe zgjerimi i varrezave publike në Sharrë, duke parashikuar edhe masën e shpërblimit të pronarëve të tyre, me çmimin 448 lekë/m². Një prej pasurive të paluajtshme të shpronësuara, me sipërfaqe 2270 m², e vlerësuar në shumën 1.016.960 lekë, i përkiste kërkuesit Resmi Kuka. VKM-ja nr. 152/2014 është botuar në Fletoren Zyrtare nr. 41, datë 01.04.2014.

2. Kërkuesi, duke mos qenë dakord me masën e shpërblimit, ka paraqitur padi në gjykatë kundër Bashkisë Tiranë, Ministrisë së Punëve të Brendshme (sot *Ministria e Brendshme*) dhe Këshillit të Ministrave, duke kërkuar shpërblimin sipas vlerës së tregut, me argumentin se prona ishte e llojit “truall”.

3. Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë, me vendimin nr. 1711, datë 01.04.2015, ka vendosur rrëzimin e padisë, me arsyetimin se përlogaritja ishte e drejtë. Sipas gjykatës, në kohën e shpronësimit prona ishte e regjistruar si tokë e llojit “arë” dhe vlera e saj ishte përcaktuar në përputhje me parashikimet e kuadrit ligjor në fuqi në kohën e shpronësimit.

4. Mbi bazën e apelit të kërkuesit, Gjykata Administrative e Apelit, me vendimin nr. 1271, datë 19.05.2016, ka vendosur ndryshimin e vendimit të shkallës së parë, pranimin e pjesës së padisë dhe shpërblimin e kërkuesit në vlerën 22.196.060 lekë. Gjykata ka arsyetuar se prona ndodhet brenda vijës së verdhë të qytetit të Tiranë dhe, rrjedhimisht, është e llojit “truall”, me çmim 9.778 lekë/m². Kundër këtij vendimi kanë paraqitur rekurs Bashkia Tiranë dhe Ministria e Brendshme, si dhe kundërrekurs kërkuesi.

5. Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2022-287 (62), datë 21.02.2022, ka vendosur prishjen e vendimit të gjykatës së apelit dhe lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së shkallës së parë. Gjykata, fillimisht, ka arsyetuar se formalisht padia ishte paraqitur tej afatit ligjor dhe më tej, duke e shqyrtuar në themel, ka vlerësuar se pasuria në kohën e shpronësimit ka figuruar në certifikatën e regjistrimit e llojit tokë “arë”, ndaj arsyetimi i Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë ishte i drejtë.

6. Në datën 30.11.2023 kërkuesi i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*) me ankim kushtetues individual duke kërkuar shfuqizimin e vendimit të Gjykatës së Lartë si të papajtueshëm me Kushtetutën.

II

Pretendimet e kërkuessit

7. **Kërkuessi**, në mënyrë të përmbledhur, ka pretenduar se vendimi i kundërshtuar i ka cenuar:

- 7.1. *Të drejtën për një proces të rregullt ligjor*, të garantuar nga neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6 i KEDNJ-së, në aspekt të standardit të arsyetimit, pasi nuk është i plotë dhe i qartë, përmban terma me natyrë të përgjithshme dhe zgjidhja në themel e çështjes është përmbledhur vetëm në një paragraf. Sipas kërkuessit, Gjykata e Lartë ka tejkaluar kompetencat kushtetuese si gjykatë e ligjit dhe ka bërë vlerësime të ndryshme të fakteve dhe provave, pasi çështja e afatit ligjor të padisë është çështje fakti dhe u përket gjykatave më të ulëta për ta vlerësuar, ndërsa mungojnë shkaqet ligjore për rrëzimin e vendimit të gjykatës së apelit.
- 7.2. *Të drejtën e pronës private*, të garantuar nga neni 41 i Kushtetutës dhe neni 1 i Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së, pasi vlera e llogaritur nuk përbën shpërblim të drejtë, në kushtet kur pasuria është e llojit tokë “truall” dhe kriteret ligjore për caktimin e çmimit të pronës duhet të bazoheshin në vendndodhjen, brenda vijës së verdhë të qytetit, largësinë nga qendra e qytetit, destinacionin dhe mundësitë e tij për ta shfrytëzuar pronën.

III

Vlerësimi i Kolegjit

A. Për legjitimitimin e kërkuessit

8. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “F” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret kumulative të nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike efektive, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësuar në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur, si dhe rregullimet e veçanta ligjore të shqyrtimit paraprak të kërkesës.

9. Në çështjen konkrete, Kolegji vlerëson se kërkuesi legjitimohet *ratione personae*, në kuptim të neneve 131, pika 1, shkronja “f”, 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, sepse ka qenë palë në procesin gjyqësor ku është vendosur për shpërblimin e drejtë për shpronësimin e tij, ndaj ka interes të drejtpërdrejtë për çështjen e parashtruar.

10. Një kriter tjetër është *shterimi i mjeteve juridike efektive*, i parashikuar nga nenet 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, si dhe neni 71/a, pika 1, shkronja “a”, i ligjit nr. 8577/2000, që kërkon shfrytëzimin në rrugë normale të mjeteve juridike efektive, të cilat janë të përshtatshme, të disponueshme dhe të frytshme për një çështje konkrete. Shterimi i mjeteve juridike efektive përbën parakusht që duhet përmbushur nga kërkuesi, i cili përpara se t’i drejtohet Gjykatës duhet të vërtetojë se ka përdorur të gjitha mjetet ligjore të njohura nga ligji dhe të mjaftueshme për të rivendosur të drejtat e shkelura (*shih vendimet nr. 31, datë 29.05.2023; nr. 15, datë 11.03.2021; nr. 38, datë 25.04.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

11. Kolegji vëren se kërkuesi ka kundërshtuar vendimin e Gjykatës së Lartë që ka përmbyllur në themel procesin gjyqësor dhe ka vendosur për masën e shpërblimit të tij nga shpronësimi, për rrjedhojë ai ka përmbushur edhe kriterin e shterimit të mjeteve juridike efektive në dispozicion, pasi nuk ka më mjete të tjera ankimi ndaj vendimit objekt kundërshtimi.

12. Për sa i përket legjitimitetit *ratione temporis*, bazuar në nenin 71/a, pika 1, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000, afati për paraqitjen e ankimit kushtetues individual është 4 muaj nga konstatimi i cenimit të së drejtës. Në rastet e kundërshtimit të vendimeve gjyqësore, Gjykata e ka llogaritur afatin ligjor 4-mujor duke filluar nga data e shpalljes së vendimit nga gjykata që ka përfunduar procesin gjyqësor, pra nga organi gjyqësor që përbën mjetin e fundit ankimor, nëse kërkuesi nuk provon në nivel kushtetues se ka marrë dijeni në një datë të ndryshme. Ajo ka pohuar se në rastin kur ankimi ka të bëjë me një vendim të Gjykatës së Lartë, data e marrjes dijeni konsiderohet data në të cilën vendimi i arsyetuar bëhet i disponueshëm për palët përmes depozitimit të tij në sekretarinë gjyqësore dhe publikimit në faqen zyrtare ose njoftimit elektronik të tij, në rast se palët kanë lënë të dhënat elektronike të kontaktit (*shih vendimin nr. 42, datë 19.09.2023 të Gjykatës Kushtetuese*).

13. Në rastin konkret, Kolegji vëren se Gjykata e Lartë është vënë në lëvizje nga rekursat e paraqitura nga dy prej palëve të paditura, të cilat janë kundërshtuar nga kërkuesi me kundërrekurs. Të dhënat e tjera të çështjes së kërkuesit, përfshirë edhe njoftimin e datës 28.01.2022 për shqyrtimin e çështjes në datën 21.02.2022, rezultojnë të publikuara rregullisht në faqen elektronike të Gjykatës së Lartë. Procesi gjyqësor i kundërshtuar nga kërkuesi ka përfunduar me

vendimin e datës 21.02.2022 të Gjykatës së Lartë dhe sipas informacionit të këtij institucioni, të përcjellë në rrugë elektronike, vendimi është publikuar në faqen zyrtare në datën 25.03.2022. Ndërkohë, ankimi kushtetues individual është paraqitur në Gjykatë në datën 30.11.2023, pra pas 1 viti, 8 muajve e 5 ditëve nga data e publikimit të vendimit. Në përmbajtje të ankimit kushtetues kërkuesi ka parashtruar se ka marrë dijëni për vendimin në datën 09.11.2023 (*shih paragrafin 6 të kërkesës*), pa dhënë ndonjë argument për të shpjeguar ekzistencën e shkaqeve ose rrethanave që mund ta kenë penguar për marrjen dijëni me vonesë të vendimit, duke u mjaftuar me paraqitjen e një kopje të vendimit gjyqësor të kundërshtuar, në të cilin është vënë shënimi “*U paraqit në sportel për tërheqje vendimi sot më dt. 9.11.23*”.

14. Për sa më lart dhe duke u bazuar në standardet kushtetuese, Kolegji çmon se kërkuesi prezumohet të ketë marrë dijëni për vendimin e Gjykatës së Lartë ditën e publikimit të vendimit, më 25.03.2022. Nga përmbajtja e ankimit kushtetues individual nuk konstatohet ndonjë rrethanë faktike për marrjen dijëni të vendimit në një datë të mëvonshme. Vetëm paraqitja e vendimit gjyqësor me shënimin “*u paraqit në sportel në datën 09.11.2023*”, nuk provon datën e marrjes dijëni efektivisht të kërkuetit për të, pasi një shënim i tillë mund të vendoset në çdo kohë dhe me kërkesë të kujtdo që paraqitet në Gjykatën e Lartë. Ndaj, në këtë aspekt, pretendimi i tij nuk mund të rrëzojë prezumimin për marrjen dijëni ditën e publikimit të vendimit. Kolegji çmon se momenti i konstatimit të cenimit të të drejtave kushtetuese të kërkuetit, nga i cili ka filluar afati ligjor 4-mujor, duhet konsideruar data 25.03.2022 kur vendimi është publikuar i arsyetuar në faqen zyrtare të Gjykatës së Lartë dhe është bërë i disponueshëm për kërkuetin. Duke iu referuar kësaj date, Kolegji vlerëson se kërkuesi nuk legjitimohet *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur haptazi jashtë afatit ligjor 4-mujor të përcaktuar në nenin 71/a, pika 1, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000.

15. Në kushtet kur ky kriter paraprak nuk plotësohet, analiza e përmbushjes së kriterit tjetër të pranueshmërisë që lidhet me legjitimitimin *ratione materiae* bëhet i panevojshëm, për shkak të karakterit kumulativ të tyre.

16. Në përfundim, Kolegji çmon se ankimi kushtetues individual nuk plotëson kriteret ligjore paraprake për pranimin e tij për shqyrtim në seancë plenare.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese, në bazë të neneve 31 dhe 31/a, pikat 1 dhe 2, shkronja “ç”, të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar,

V E N D O S I:

Moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare.